

Till Kommunstyrelsen

Granskning av årsredovisning och bokslut

På vårt uppdrag har Ernst & Young granskat Haninge kommuns årsredovisning för år 2012. Resultatet framgår av bifogad rapport.

Rapporten överlämnas härmed för kännedom och beaktande.

För Haninge kommun revisorer

Rolf Brehmer
Ordförande

Krystyna Munthe
Vice ordförande

Haninge kommun

Granskning av årsredovisning 2012

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	2
2	Inledning	3
3	Syftet med granskningen	3
4	Granskningens omfattning	3
5	Kommunens ekonomiska resultat och ställning	4
6	Årsredovisning 2012	6
6.1	Förvaltningsberättelse.....	6
6.2	Sammanställning koncernen.....	8
6.3	Nämndernas verksamhetsberättelser.....	8
6.4	Resultaträkningen.....	9
6.5	Balansräkning.....	10
6.6	Kassaflödesanalys.....	14
7	Sammanställd redovisning	14
8	Noterade fel	15

1 Sammanfattning

I denna rapport redogör vi för våra iakttagelser och synpunkter från granskningen av Haninge kommuns bokslut och årsredovisning för 2012.

I granskningen har vi beaktat att god redovisningssed har efterföljts. Vid granskningen har inga väsentliga felaktigheter eller avvikelser från gällande lagstiftning eller från god redovisningssed noterats. Årsredovisningen är, i allt väsentligt, upprättad enligt den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed, så som den definieras av bland annat Rådet för kommunal redovisning.

De väsentligaste slutsatserna i 2012 års granskning sammanfattas enligt följande:

- Årsredovisningen i dess helhet ger läsaren en överskådlig och bra bild över Haninge kommuns verksamhet och ekonomi.
- Årsredovisningen ger en god beskrivning av kommunens måluppfyllelse, både på en övergripande nivå och för respektive nämnd. Dock noteras det att det finns enstaka mål som inte varit möjliga att utvärdera.
- Förvaltningsberättelsen ger en god bild av kommunens utveckling, utmaningar, ekonomi och finansiell situation.
- Kommunens analys och utvärdering av kriterier för god ekonomisk hushållning bedömer vi vara redovisat på ett tillräckligt sätt i årsredovisningen.
- Att nämnderna även för år 2012, sammantaget redovisar finansiella underskott inger oro.
- Kommunens exploateringsredovisning bör förtydligas och förstärkas.
- Kommunens underlag avseende personalrelaterade skulder för förtydligas ytterligare.
- Årsredovisningen bedöms uppfylla kravet på rättvisande räkenskaper.

2 Inledning

Vi har på uppdrag av revisorerna i Haninge kommun granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2012. Rapporten innehåller iakttagelser från bokslutsgranskningen med avseende på väsentliga poster, och för övriga poster endast om det ansetts nödvändigt mot bakgrund av gjorda noteringar i samband med granskningsarbetet. Alla belopp är angivna i miljoner kronor (mkr) om inte annat anges.

3 Syftet med granskningen

Granskningens syfte är att bedöma om årsredovisningen är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen, att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ställning samt att beskrivningen av verksamhetens resultat/måluppfyllelse är tillfyllest.

Med rättvisande bild avses bland annat:

- att tillgångar och skulder existerar och avser kommunen,
- att tillgångar och skulder värderats och klassificerats rätt,
- att Haninge kommuns samtliga tillgångar och skulder medtagits,
- att inkomster och utgifter i allt väsentligt periodiserats korrekt, d.v.s. avser verksamhetsåret.

4 Granskningens omfattning

Revisionen har utförts i enlighet med kommunallag, kommunala redovisningslagen, god revisionsred för kommunal verksamhet, samt kommunens regler och anvisningar avseende upprättande av bokslut.

Vår granskning av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse (inkl nämndernas verksamhetsberättelser)
- Årsbokslut
 - Resultaträkning
 - Balansräkning
 - Tilläggsupplysningar presenterade i notform
 - Finansieringsanalys
 - Sammanställd redovisning (koncernredovisning)

Granskningen av årsredovisningen har inriktats mot väsentliga poster och avvikelser samt omfattar även bedömning av kommunens ekonomiska ställning och utveckling. Vi har även granskat att kommunen beaktat ny lagstiftning och nya redovisningsprinciper i förekommande fall. Granskningen omfattar såväl analytisk granskning som substansgranskning av verifierande underlag.

5 Kommunens ekonomiska resultat och ställning

Nedan redovisas ett antal nyckeltal för Haninge kommun.

Nyckeltal	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Årets resultat, mkr	72,3	45,8	142,7	94,2	110,0	105,8
Eget kapital, mkr	1 160,1	1 079,1	1 033,2	890,5	796,2	688,6
Verksamhetens nettokostnader (inkl exploateringsintäkter) i procent av skatteintäkter/statsbidrag samt utjämning	97,9	99,0	96,2	97,0	96,0	96,0
Nettoinvesteringar, mkr	106,7	97,5	97,8	90,5	101,2	131,7
Skattesats, (procent)	19,8	19,8	20,1	20,1	20,1	20,1
Soliditet 1.) (procent)	35,0	41,5	43,0	36,1	35,0	32,0
Soliditet 2.), (procent)	-10,0	-16,0	-13,9	-20,1	-25,0	-31,0

Soliditet 1: exklusive ansvarsförbindelser för pensioner
Soliditet 2: inklusive totalt pensionsåtagande.

Haninge kommun redovisar ett positivt resultat uppgående till 72,3 mkr (45,8 mkr). Årets positiva resultat förklaras till viss del av intäkter och kostnader av engångskaraktär. På intäktssidan noteras en återbetalning från AFA-försäkringar om 53,6 mkr, vilken beror på en överkapitalisering i systemet för avtalsförsäkringar. På kostnadssidan noteras att kommunen redovisar lämnade bidrag till staten avseende spårutbyggnad samt trafikplats Vega om totalt 40 mkr. Dessa anläggningar kommer inte att ägas av kommunen. Vidare har kommunen ersatt Tornberget för nedskrivningskostnader avseende Erika-paviljong uppgående till 8,7 mkr. Likvidering av Ishallsbolaget har inneburit en nedskrivningskostnad av finansiella anläggningstillgångar uppgående till 0,9 mkr.

Intäkter avseende skatter och generella statsbidrag ökade med 3,9 procent i jämförelse med föregående år, vilket framför allt förklaras av en positiv utveckling av skatteunderlaget. Utöver detta har kommunens finansförvaltning redovisat ett överskott som är högre än budgeterat.

Det noteras att nämnderna sammantaget, exklusive kommunstyrelsens finansförvaltning och reavinster, redovisar ett negativt resultat om 33,0 mkr. Även föregående år redovisades ett underskott, vilket uppgick till 57 mkr. Detta innebär att nämnderna redovisat underskott de två senaste åren. Huvuddelen av underskottet rör socialnämnden.

Kommunens nettokostnader har ökat med 3,5 procent vilket är en lägre ökningstakt än föregående år då kostnadsökningen uppgick till 4,5 procent.

Årets bokslut innebär att Haninge kommun uppfyller balanskravet. Vid justering för poster av engångskaraktär, vilket framför allt avser realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar, redovisas ett positivt resultat om 67,5 mkr.

Årets investeringsvolym, inkl VA-investeringar, uppgår till 145,6 mkr vilket är en ökning i jämförelse med föregående år med 48,1 mkr. Av årets investeringar utgör VA-investeringar 40,1 mkr, vilket är i nivå med föregående år. Kommunens hela budgeterade investeringsram om 290,4 mkr för år 2012 har inte tagits i anspråk, beroende på att vissa större projekt framflyttats i tiden. Framflyttande investeringsprojekt avser VA-investeringar i Årsta havsbad samt investeringar i verksamhetssystem inom vård och omsorg, vilka flyttats fram till år 2013. Större investeringar under året avser framför allt övrig VA-verksamhet.

I likhet med föregående år noteras att investeringar i nya verksamhetslokaler och bostäder framför allt sker i kommunens dotterbolag.

Ett vanligt nyckeltal för att bedöma det ekonomiska läget i kommuner är verksamhetens nettokostnader i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag. Om måttet överstiger 100 procent måste den löpande verksamheten täckas på annat sätt än genom skatter och verksamhetsintäkter, t.ex. genom ett finansiellt nettoöverskott eller försäljning av tillgångar. För Haninge kommun har detta nyckeltal legat konstant kring 96 procent från år 2005 med undantag för år 2011 då nyckeltalet uppgick till 99 procent. För år 2012 gäller att nyckeltalet uppgår till 98 procent, vilket således är en positiv utveckling i jämförelse med föregående år.

Soliditeten för år 2012 uppgår till 35 procent vilket är en försämring med 6 procentenheter i jämförelse med föregående år. Om hänsyn tas till pensionsförpliktelser, vilket torde vara naturligt då dessa pensionsåtaganden i praktiken utgör en skuld för kommunen, uppgår soliditeten till -10,0 procent. Det noteras dock att detta soliditetsmått förbättrats under den senaste femårsperioden.

För kommunerna i Stockholms län uppgår den genomsnittliga soliditeten till 50 procent år 2012 (preliminär beräkning av SCB). Då hänsyn tas till kommunernas totala pensionsåtagande uppgår soliditeten till 20 procent. Haninge kommuns soliditet är således fortsatt svag jämfört med många andra kommuner i länet och i riket.

Vår bedömning – Flera av nyckeltalen visar på en positiv utveckling för 2012. Nämnderna redovisar dock sammantaget fortfarande negativa resultat sammantaget. Det finns således anledning att noga följa den fortsatta finansiella utvecklingen.

6 Årsredovisning 2012

6.1 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ska enligt den kommunala redovisningslagen (kap 4) ge en samlad bild över kommunens utveckling under året samt framtida utveckling. Vidare ska förvaltningsberättelsen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för verksamheten samt ange på vilket sätt ett eventuellt underskott ska regleras.

Haninge kommuns förvaltningsberättelse och dess olika delar kommenteras kortfattat i följande avsnitt.

Utveckling ur olika perspektiv, (inkl matsedelsutveckling)

Årsredovisningen inleds med en övergripande beskrivning av väsentliga händelser under året, nyckeltal i sammandrag samt beskrivning av kommunens organisation. Förvaltningsberättelsen redogör därefter för den samhällsekonomiska utvecklingen under året. Väsentliga händelser under året samt en övergripande beskrivning av regionens utveckling kommenteras och sammanfattas ur ett flertal olika perspektiv.

Vår bedömning – Den inledande texten ger en tillfredsställande bild av Haninge kommuns förutsättningar och utmaningar bland annat ur ett demografiskt perspektiv. Kommunens styrmodell och organisation redovisas på ett överskådligt och tydligt sätt. Till årets årsredovisning har ett särskilt avsnitt tillfogats avseende måltidsverksamheten.

Kommunfullmäktiges mål

I avsnittet redovisas uppföljning av kommunens mål. Måluppfyllelsen redovisas på ett tydligt och intresseväckande sätt. Samtliga av kommunens övergripande mål (23 st.) kommenteras med avseende på utfall. Verifierande statistik och underliggande data presenteras på ett lättillgängligt och kortfattat sätt.

Vår bedömning – Presentationen och redogörelsen avseende måluppfyllelsen gör det enkelt att följa årets utfall. Av målen har 9 mål (12 st föregående år) inte uppfyllts och 1 (1 st) mål har inte kunnat utvärderas. 5 mål är "delvis uppfyllda". Av kommunens analys går att utläsa anledningen till att vissa av målen inte har uppnåtts. Det bör ifrågasättas varför kommunen har enstaka mål som inte är möjliga att utvärdera på ett tydligt sätt.

Kvalitet och intern kontroll

I ett särskilt avsnitt redogörs det för kommunens kvalitetsarbete inom olika verksamhetsområden med utgångspunkt ifrån den kvalitetspolicy som antagits av fullmäktige. Kommunens arbete med brukar- och medborgarundersökningar beskrivs kortfattat.

Avsnittet avseende kommunens arbete med intern kontroll omfattar en övergripande och sammanfattande beskrivning av nämndernas arbete med och uppföljning av planer för intern kontroll. Av nämndernas egna uppföljningar framgår att strukturen för intern kontroll bedöms vara tillfredsställande, men att det, i likhet med föregående år, finns förbättringsområden.

Vår bedömning - Det är positivt att både kommunens övergripande kvalitetsarbete och nämndernas struktur för intern kontroll beskrivs och utvärderas. Redogörelsen ger en god bild av vissa kvalitetsindikatorer och en jämförelse med andra kommuner presenteras. Det är positivt att det i avsnittet beskrivs, om än kortfattat vilka kontrollmoment som utförts under året. Avsnittet kan med fördel kompletteras och utvecklas ytterligare med avseende på vilka risker och utmaningar som identifieras för respektive nämnd.

Personal, finansiell analys samt koncernen

Årsredovisningen omfattar ett personalavsnitt som redogör kortfattat för personalstatistik av olika slag samt för det personalpolitiska program som finns implementerat. Vidare presenteras resultatet av den årliga arbetsplatsundersökningen samt utvecklingstrenden rörande personalens attityder inom olika frågeområden. Personalavsnitt finns även redovisade i verksamhetsberättelserna för respektive nämnd.

I avsnittet finansiell analys redogörs övergripande för kommunens finansiella utfall, där det kommunala balanskravet kommenteras särskilt. Avsnittets utgångspunkt är kommunens resultaträkning. Investerings- och driftsredovisningarna ger en kortfattad och kommunövergripande beskrivning.

I den finansiella analysen kommenteras den finansiella utvecklingen i tre olika perspektiv, kapacitet, risk och kontroll. I avsnittet är det framför allt kommunens finansiella ställning som kommenteras. Syftet är att identifiera finansiella problem och klargöra i vilken grad kommunen upprätthåller en god ekonomisk hushållning. Finansiella risker och prognossäkerhet kommenteras.

Vår bedömning – Den finansiella analysen, som omfattar driftsredovisningarna, speglar kommunens verksamhet i finansiella termer på ett överskådligt och tydligt sätt. Dock är det vår bedömning att investeringsredovisningen kan förtydligas ytterligare avseende vad som faktiskt har aktiverats som anläggningstillgångar under året. Kommunens utvärdering av god ekonomisk hushållning visar att soliditeten är låg i jämförelse med övriga kommuner i Stockholms län. Vår bedömning är att avsnittet avseende risker kan utvecklas och förtydligas ytterligare till kommande år. Kommunens pensionsåtaganden beskrivs på ett tillräckligt sätt.

De utmaningar som kommunen står inför finns sammanfattade i ett särskilt avsnitt, framtidsutsikter, vilket är positivt. I avsnittet redogörs det för både möjligheter och risker inför de kommande åren, bland annat när det gäller den demografiska utvecklingen.

Det sammanfattande intrycket är att förvaltningsberättelsen ger en tillfredsställande analys av kommunens utveckling under år 2012 och att det sker på ett intresseväckande och överskådligt sätt.

6.2 Sammanställning koncernen

I årsredovisningen finns ett avsnitt som behandlar årets resultat och ställning för de verksamheter där kommunen har ett väsentligt inflytande i, och därmed ingår i den sammanställda redovisningen. Redogörelser ges för den verksamhet som bedrivits under år 2012 samt utsikterna för framtiden. För vår granskning av den sammanställda redovisningen se avsnitt 7 nedan.

Vår bedömning - redogörelsen för kommunens dotter- och intresseföretag bedöms ge en tillräcklig bild av resultat och ställning med avseende på årsboksluten för 2012.

6.3 Nämndernas verksamhetsberättelser

Kommunens årsredovisning innehåller separata verksamhetsberättelser för varje enskild nämnd. En kortare beskrivning av nämndens ansvarsområde presenteras inledningsvis. Samtliga verksamhetsberättelser följer en likartad disposition med separata avsnitt för väsentliga områden som måluppfyllelse, ekonomi, intern kontroll, personal samt framtiden.

I årsredovisningens finansiella analys framgår respektive nämnds ekonomiska utfall mot budget. Sammantaget framgår att nämnderna redovisar ett negativt utfall mot budget om -33,0 mkr (-57,0 mkr). Detta underskott utgör resultatet innan fördelningen av kommunfullmäktiges budgetreserv, som tagits i anspråk under året.

Nämndernas avvikelse mot budget (mkr)				
Verksamhet	2012	2011	2010	2009
Kommunstyrelsen*	7,0	1,2	3,7	10,2
Valnämnd, Revision, Överförmyndare	-0,3	-0,3	-0,8	0,5
Miljönämnden	0,6	1,2	0,4	0,7
Grund- och förskolenämnden*	-6,3	-16,2	-19,5	4,2
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-3,8	1,4	7,3	4,5
Socialnämnden	-29,5	-29,0	3,5	0,0
Äldrenämnden	-13,1	-25,4	-1,6	19,5
Kultur- och fritidsnämnden	6,6	6,3	0,5	5,5
Stadsbyggnadsnämnden	5,4	3,8	1,4	-1,1
Totalt*	-33,0	-57,0	-4,5	44,0

Underskottskott hänförs huvudsakligen till de tre stora nämnderna grund- och förskolenämnden, socialnämnden och äldrenämnden. De ekonomiska utfallen för respektive nämnd kommenteras kortfattat i den finansiella analysen. I det

separata avsnittet med nämndernas verksamhetsberättelser redogörs det för det ekonomiska utfallet på en mer detaljerad nivå.

Vår bedömning – Vi ser det som angeläget att underskotten inom framför allt socialnämnden och äldre- och barnnämnden uppmärksammas. Underskotten redovisas samtidigt som måluppfyllelsen i flera avseenden inte är varit positiv under året. Budgetavvikelsen, exklusive fullmäktiges budgetreserv är betydande. De åtgärder som vidtagits under året med avseende på prognostiserade och redovisade utfall förväntas ge effekt under år 2013. Vår bedömning är att prognossäkerheten under året varit tillräcklig.

6.4 Resultaträkningen

Haninge kommuns resultaträkning år 2012			
Resultaträkning (mkr)	Budget 2012	Bokslut 2012	Bokslut 2011
Verksamhetens intäkter	805,5	844,5	762,9
Verksamhetens kostnader	-4 111,2	-4 166,6	-3 995,5
Avskrivningar	-55,0	-78,8	-53,3
Verksamhetens nettokostnader	-3 360,7	-3 400,9	-3 286,0
Skatteintäkter	2 847,7	2 853,1	2 736,9
Generella statsbidrag	567,0	595,6	580,8
Finansiella intäkter	30,0	57,9	34,4
Finansiella kostnader	-22,0	-33,5	-20,4
Resultat före extraordinära poster	62,0	72,3	45,8
Extraordinära poster	0	0	0
Årets resultat	62,0	72,3	45,8

Verksamhetens intäkter

Kommunens intäkter, inklusive skatteintäkter, har ökat med ca 4,2 procent i jämförelse med föregående år. Ökningen kan främst härledas till ökade skatteintäkter tack vare större ökning av skatteunderlaget i riket än vad som var budgeterat.

Exploateringsresultatet, som redovisas bland verksamhetens intäkter, uppgår för året till 11,2 mkr, vilket överstiger budget med 7,0 mkr. Föregående år uppgick exploateringsresultatet till 9,2 mkr. Det bör noteras att kommunen klassificerar exploateringsintäkter och realisationsvinster vid försäljningar av materiella anläggningstillgångar bland verksamhetens intäkter.

Verksamhetens kostnader

Årets kostnader, inklusive exploateringskostnader, har ökat med ca 2,8 procent vid jämförelse med föregående år. Kostnader för avskrivningar uppgår till 78,8 mkr jämfört med 53,3 mkr år 2011. Personalkostnadsökningar uppgår till knappa 1 procent för året. En stor del av denna ökning förklaras av ökade pensionskostnader. Under året har kommunens lokalkostnader varit något högre i jämförelse med föregående år.

Vi har under året genomfört ett flertal granskningsmoment för att säkerställa en korrekt redovisning av lönekostnader i resultaträkningen. Vår granskning har bland annat omfattat granskning av kommunens interna kontrollstruktur kopplat till löneutbetalningar. Granskningen visar på avstämningsdifferenser mellan lönesystemet och ekonomisystemet under året, framför allt gällande semesterlöneskulden. Efter genomförd granskning är det vår bedömning att redovisade personalkostnader och skulder är rimliga.

Vi har i samband med revisionen av årsbokslutet genomfört en periodiseringskontroll av nämndernas intäkter och kostnader. Granskningen syftar till att ge en bild av i vilken omfattning redovisningen speglar verkligheten genom en korrekt periodisering av kostnader och intäkter. Kontrollen indikerar att det föreligger vissa periodiseringsfel avseende redovisade kostnader. Noterade fel bedöms dock inte vara väsentliga på en övergripande nivå i årsbokslutet. Kommunen bör dock säkerställa att egna periodiseringskontroller sker i tillfredsställande omfattning.

Det kan noteras att kommunen redovisar ett finansnetto som uppgår till 24,4 mkr vilket är en förbättring med 10,4 mkr i jämförelse med föregående år. Detta förklaras till största del av kommunens ökade lånefordringar och därmed ränteintäkter på kommunens dotterbolag.

Vår bedömning - Vår granskning har visat att kommunens resultaträkning, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av kommunens intäkter och kostnader. De avstämningsdifferenser som identifierats i samband med granskningen bedöms inte ha betydande påverkan på kommunens redovisade resultat i årsbokslutet.

6.5 Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till Lagen om kommunal redovisning, givna rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt i enlighet med god redovisningssed för kommunal verksamhet. Vidare har på sedvanligt sätt respektive balanspost avstämts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprov samt avstämning mot sidoordnade system har kontroll skett att posterna värderats och periodiserats på ett korrekt sätt.

Haninge kommuns balansräkning år 2012		
TILLGÅNGAR (mkr)	2012	2011
Anläggningstillgångar		
Byggnader och mark	838,6	801,6
Maskiner och inventarier	141,3	107,3
(Varav Pågående projekt)	78,3	70,5
Finansiella anläggningstillgångar		
Värdepapper, andelar samt aktier	64,1	65,3
Långfristiga fordringar	1 613,0	1 035,4
Summa anläggningstillgångar	2 735,3	2 080,1
Omsättningstillgångar		
Förråd och lager	0,3	0,5
Exploateringsområden	54,1	-4,0
Kortsiktiga fordringar	442,7	548,2
Kassa och bank	98,2	-27,3
Summa omsättningstillgångar	595,3	517,4
SUMMA TILLGÅNGAR	3 330,6	2 597,6

*Balansomslutningen för år 2011 är ändrad. Exploateringsområden har flyttats till omsättnings-tillgångar år 2012 vilka tidigare inkluderas i kortfristiga skulder.

Haninge kommuns balansräkning år 2012		
EGET KAPITAL OCH SKULDER (mkr)	2012	2011
Eget kapital	1 160,1	1 079,1
varav årets resultat	72,3	45,8
Avsättningar och liknande förpliktelser	273,7	241,0
Långfristiga skulder		
Lån	1 127,8	667,9
Kortfristiga skulder		
Kortfristiga skulder	669,1	609,6
Summa skulder	1 896,9	1 277,5
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	3 330,6	2 597,6
Ansvarsförbindelser	2 261,3	2 707,9

Nedan redogörs för våra noteringar i samband med granskningen av kommunens balansräkning.

Materiella anläggningstillgångar och pågående projekt

Årets investeringsvolym, inklusive VA-investeringar om 40,1 mkr, uppgår till 145,6 mkr vilket understiger budget med 144,8 mkr. Huvuddelen av årets genomförda investeringar avser byggnationsprojekt samt investeringar i kommunlokaler och exploateringsprojekt. Att investeringsvolymen kraftigt understiger budget beror bland annat på att vissa investeringar gjorts av dotterbolag i stället för i kommunen samt att vissa projekt har senarelagts av olika anledningar.

Avskrivningar är stickprovsvis kontrollberäknade utan några noteringar. Vi har även stickprovsvis granskat verifierande underlag, projektredovisningar och fakturor i samband med aktiveringar av nya projekt. Vid tidigare års granskningar av årsbokslutet har vi bedömt att kommunens redovisning av pågående projekt och exploateringsredovisning behöver förtydligas. Under år 2012 genomfördes också en fördjupad granskning av kommunens projektverksamhet och dess finansiella redovisning. I samband med vår granskning av årsbokslutet har vi noterat att det pågår ett arbete med att utveckla och förbättra projektredovisningen. Detta med avseende på tillämpade redovisningsprinciper samt redovisning av verifierande dokument för respektive projekt. Revisionen ser positivt på detta och ämnar följa upp detta under år 2013. Vidare har kommunen under året gått igenom anläggningsregistret i syfte att rensa för poster för vilka det inte går att verifiera existensen för etc. Detta i enlighet med revisionens tidigare rekommendationer.

Finansiella anläggningstillgångar

Kommunens långfristiga fordringar på totalt 1 613,0 mkr avser till allra största del fordringar på Tornberget AB (1 034,4 mkr). Under året har kommunen övertagit Tornbergets externa lån. Kommunen redovisar, i likhet med föregående år även en fordran om ca 14,1 mkr mot ett antal fastighetsägare i området Skogs-Ekeby avseende fakturerade gatukostnadsersättningar. Berörda fastighetsägare bestrider delar av de fakturerade beloppen och kommunen förbereder en rättslig prövning. Med utgångspunkt ifrån tidigare rättsfall bedömer kommunen att dessa fordringar inte bör redovisas som osäkra. Revisionen har för avsikt att följa upp utvecklingen av denna tvist i samband med kommande granskningar.

Kortfristiga fordringar

Totala kundfordringar uppgår till 57,1 mkr vilket kan jämföras med 61,0 mkr föregående år. Vi har genomfört en åldersanalys av kommunens utestående kundfordringar och kan notera att i bokslutet finns fakturor som är förfallna med mer än 90 dagar uppgående till 12,5 mkr, vilket är i nivå med tidigare år.

Kommunens interimsfordringar har ökat från 123,8,4 mkr till 134,2 mkr. Vår granskning av kortfristiga fordringar har inte föranlett några väsentliga noter-
ingar.

Kassa och bank

Vi har stämt av likvida medel mot kontoutdrag från bank och plusgiro med vis-
sa avstämningsdifferenser. Dessa beror på att kommunen och banken använt
olika brytpunkter i samband med årsskiftet. Kommunen gör månatlig avstäm-
ning av likvida medel. Vi har stickprovvis stämt av förskottskassor mot atte-
sterade kassaintyg samt kontrollerat att ränteintäkter är korrekt periodiserade.
Det noteras att vi i samband med granskningen inte erhållit samtliga kassain-
tyg. Granskningen har inte föranlett några anmärkningar i övrigt.

Eget kapital

Årets förändring av eget kapital är hänförligt till årets positiva resultat samt två
justeringar rörande fel hänförliga till tidigare år. En justering avser fel i anlägg-
ningsregistret som påverkat det egna kapitalet positivt om 10,8 mkr. Juster-
ingen avser kreditposter som inte gått att verifiera. Vidare har en justering
gjorts avseende pensionsåtagande rörande förtroendevalda politiker vilka
kommunen inte beaktat tidigare. Denna justering har påverkat det egna kapi-
talet negativt om 2,7 mkr i årets bokslut.

Avsättningar

Avsättning för pensioner sker i enlighet med Lagen om kommunal redovisning,
vilket innebär att i kommunens balansräkning redovisas endast pensionsrätt
intjänad efter 1998. Utgående saldon har stämts av mot specifikation från KPA
utan anmärkning. Övriga pensionsåtaganden redovisas som ansvarsförbin-
delse i enlighet med kommunallagen.

Haninge kommuns totala pensionsåtagande (avsättningar för pensioner, an-
svarsförbindelser samt löneskatt) uppgår till 1 759,1 mkr (1 740,3 mkr). Det är
viktigt ur risksynpunkt att beakta även den del av pensionsskulden som redo-
visas som ansvarsförbindelse då finansiering av denna ska ske i framtiden.
Anledningen till den betydande ökningen av kommunens totala pensionsskuld
har framför allt att göra med ändrade ränte- och livslängdsantaganden som
används av KPA vid deras beräkningar. Övriga kommuner har påverkats på
ett liknande sätt.

Aktualiseringsgraden i kommunens pensionsberäkningar uppgår till 81 pro-
cent, vilket är en förbättring i jämförelse med föregående år med 4 procent-
enheter. Aktualiseringsgraden innebär att 81 procent av de uppgifter som lig-
ger till grund för beräkningen av kommunens pensionsåtagande är uppdate-
rade fullt ut. En låg aktualiseringsgrad kan innebära en viss risk då inte all in-
formation ingår i beräkningarna. Vår bedömning är att det positivt att kommu-
nens aktualiseringsgrad ökats något under året.

Övriga avsättningar uppgående till 20 mkr har granskats mot verifierande un-
derlag och avser kostnader kopplade till Vega trafikplats.

Långfristiga skulder

Kommunens långfristiga låneskulder har avstämts mot verifierande underlag utan anmärkningar. Under året har kommunen tagit upp nya lån från Kommuninvest om 244,6 mkr samt från Nordea om 209,3 mkr. Detta som ett led i öka dotterbolagens finansiering via kommunen.

Kortfristiga skulder

Kortfristiga skulder utgörs av leverantörsskulder, personalrelaterade skulder samt interimsskulder. Interimsskulderna har minskat i jämförelse med föregående år, framför allt beroende på minskning av förutbetalda skatteintäkter. Vi har stämt av bokförda skulder mot underlag samt genomfört avklippskontroll för att verifiera korrekt hantering i kommunens periodisering av kostnader kring årsskiftet. Granskningen har inte föranlett några väsentliga anmärkningar.

Kontroll har skett att samtliga personalrelaterade skulder ha belagts med sociala avgifter. Den individuella delen av pensionsskulden inklusive löneskatt har redovisats i enlighet med beräkningsunderlag från KPA. Övriga större poster avseende interimsskulder har granskats mot verifierande underlag. Granskningen har inte föranlett några anmärkningar.

Vår bedömning - balansräkningen ger en, i allt väsentligt, rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning per 2012-12-31. Vi rekommenderar att arbetet med att utveckla rutiner för uppföljning samt redovisningen av exploateringsprojekt prioriteras. Vidare anser vi att verifierande underlag avseende kommunens semesterlöneskuld behöver förbättras. I övrigt anser vi det vara positivt att anläggningsregistret gått igenom och rensats för poster som inte längre är verifierbara.

6.6 Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Vår bedömning - Kommunens kassaflödesanalys är upprättad i enlighet med övriga delar av årsredovisningen och ger en korrekt bild av likviditetsflöden under året.

7 Sammanställd redovisning

Haninge kommun upprättar en sammanställd redovisning för kommunens åtaganden där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital, vilket är i överensstämmelse med god sed för kommunal redovisning. Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, finansieringsanalys samt en beskrivning av de i koncernen ingående bolagen. Noter redovisas till väsentliga poster i viss utsträckning.

Konsolidering har skett av dotterbolagen Haninge kommun Holding AB (100 procent), SRV Återvinning AB (31,5 procent), Haninge Ishall AB (100 procent) samt Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (52,5 procent).

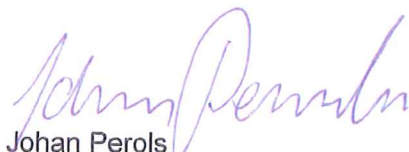
Årets resultat i kommunkoncernen uppgår till 95,2 mkr att jämföra med föregående års resultat om 66,6 mkr, efter justering för bokslutsdispositioner. Resultatet för kommunkoncernen förklaras huvudsakligen av kommunens resultat samt att dotterbolagen i huvudsak redovisar positiva resultat.

Vår bedömning – Vi har granskat samtliga koncernjusteringar och analysen av förändringen mellan ingående och utgående eget kapital. Den sammanställda redovisningen bedöms ge en rättvisande bild över verksamheten och den ekonomiska ställningen för Haninge kommun och dess koncern per den 31 december 2012. Dock är det vår bedömning att kommunens rutiner för konsolidering av Haninge Holding och dess koncern behöver förstärkas inför kommande år.

8 Noterade fel

Vår bedömning är att de fel vi identifierat vid granskningen av kommunens årsbokslut sammantaget inte är av väsentlig karaktär. Dock har vi noterat att kommunens belagts med fyra kostnadsräntor, uppgående till 10 054 kr, beroende på sena inbetalningar till Skatteverket.

Stockholm den 27 mars 2013

Johan Perols
Certifierad kommunal revisor